IEDERA

---

de Ambrose Bierce

La vreo trei mile de orăşelul Norton, statul Missouri, pe drumul ce duce la Maysville, se înalţă o casă veche, ce aparţinuse ultima oară unei familii numită Harding. Din 1886, nu a mai locuit nimeni în ea şi, după toate probabilitătile nici nu va mai locui cineva vreodată. Timpul si antipatia vecinilor au făcut din ea un fel de ruina pitoreasca. Trecatorul care nu-i cunoaste povestea nu are motive s-o includă in categoria "caselor bintuite", deşi de această nedorită faimă are parte tot ţinutul. Îi lipsesc geamurile si usile, acoperisul e spart in mai multe locuri şi. ramasa nevopsita sindrila veche a capata o nuanţă de un cenuşiu sumbru. Şi. totusi, aceste indubitabile semne ale supranaturalului sunt estompate in parte, de frunzişul bogat al unei uriaşe plante agatatoare ce acopera întreaga construcţie. Planta, dintr-o specie pe care nici un botanist nu a fost in stare s-o identifice, joacă un rol important in istoria casei.

Familia Harding era alcătuită din Robert Harding, soţia sa, Matilda, domnişoara Julia Went, sora acesteia, şi doi copii mici. Robert Harding era un barbat tacut şi ursuz, care nu-şi făcuse nici un prieten printre vecini si nici nu părea dornic de aşa ceva. Avea in jur de patruzeci de ani, era un ins chibzuit, muncitor; îşi cîştiga existenţa de pe urma micii ferme, năpădită acum de tufe şi rugi de mure. El şi cumnata sa erau oarecum ostracizaţi de vecini, care găseau că sînt văzuţi prea des împreună - ceea ce nu era neapărat o vină, căci purtarea lor in asemenea ocazii nu era de natură să dea naştere la bănuieli. Codul moral al celor din Missourie este însa foarte sever.

Doamna Harding era o femeie blajină, cu ochi trişti, si infirmă: îi lipsea piciorul stîng.

Într-o vreme, era în 1884, se auzi că doamna Harding a plecat sa-şi viziteze mama, în Iowa. Cel puţin aşa răspunsese soţul ei celor curioşi iar felul în care-o spusese nu încurajase şi alte întrebări. Soţia sa nu s-a mai întors. Doi ani mai tîrziu, fără să-şi vîndă ferma sau avutul şi fără să angajeze un agent care să aibă grijă de ele, sau fără să-şi ia cu el bunurile casnice, Harding a părăsit localitatea, împreună cu restul familiei. Nimeni nu stia încotro a plecat; nimănui nu-i păsa la vremea aceea. Cum era de aşteptat, tot ceea ce putea fi luat dispăru curînd şi casa părăsita deveni o casă „bîntuita".

Într-o seară de vară, patru sau cinci ani mai tîrziu pastorul

J. Gruber din Norton şi un avocat din Maysville, pe nume Hyatt, s-au întîlnit călare în faţa fostei locuinţe a familiei Harding. Avînd de discutat nişte afaceri, cei doi cei doi legară caii şi se duseră să stea de vorbă pe veranda casei. Unul din ei aminti în glumă de sumbrul renume al locului, dar remarca fu repede uitată şi trecură la treburile ce le aveau de hotărît, tăifăsuind pînă pe înserate. Era o seară calda şi apăsatoare, cu un aer stătut.

Deodată ceva îi făcu să tresară uimiţi: o lungă plantă agăţătoare, ce acoperea pe jumătate faţada casei şi ale cărei braţe atârnau deasura verandei, începu să se agite cu zgomot, scuturîndu-şi violent tulpina şi frunzişul.

— Vine furtuna! exclamă Hyatt.

Gruber nu răspunse nimic, ci, în tăcere, îi atrase atenţia asupra copacilor din jur, al căror frunziş era nemişcat.

Chiar şi vîrfurile ascuţite ale crenguţelor ce se profilau distinct pe bolta senină erau nemişcate. Cei doi coborîră în grabă treptele spre ceea ce fusese o pajişte şi-şi ridicară privirile spre plantă pe care o puteau vedea acum în întregime. Continua să se frămînte sălbatic, deşi fără nici un motiv aparent.

- Să plecăm, spuse pastorul. Şi au plecat. Uitind că mergeu în direcţii opuse, cei doi călăriră mai departe împreună pînă la Norton, unde povestiră strania întîmplare unor prieteni discreti.

În seara următoare, cam pe la aceeaşi oră, se aflau din nou pe veranda Harding, însoţiţi, de data asta, de alţi doi bărbaţi, ale căror nume nu s-au păstrat. Misteriosul fenomen se petrecu din nou. Sub privirile lor, iedera se convulsionă puternic de la rădăcină pînă în vîrf şi toţi laolaltă nu reuşiră să-i imobilizeze tulpina. După o oră, se retraseră cu nimic mai luminaţi decît veniseră.

În scurt timp, ciudăţenia stîrni curiozitatea întregului ţinut. Zi si noapte se adunau acolo o mulţime de spectatori, „căutînd un semn”. Nimeni nu părea să-l fi aflat, dar atît de respectabili erau martorii menţionaţi, încît nimeni nu punct la îndoială „fenomenul” descris de ei.

Dintr-o fericită inspiraţie sau în scop pur distructiv, cineva — nu se ştie cine anume — veni într-o zi cu propunerea de a dezgropa iedera şi, după multă chibzuinţă, hotărîră s-o facă. Nu găsiră decît o rădăcină şi, totuşi, ce ciudăţenie!

De la baza tulpinii, pe o distanţă de vreo cinci-şase

picioare, rădăcina se afunda drept, străbătînd un pămînt afînat, friabil. Apoi se ramifica într-o mulţime de rădăcinuţe, fibre şi filamente, împletite într-un chip cît se poate de curios.

După ce le scuturară de pămînt, în faţa lor se arătă o formă cu totul neobişnuită. Ramificaţiile firişoarelor încolăcite şi răsucite alcătuiau o ţesătură compactă, prezentînd, în formă şi mărime o uimitoare asemănare cu trupul omenesc. Avea cap, trunchi şi membre, pînă şi degetele de la mîini şi picioare se conturau cu claritate. Mulţi susţineau chiar că dispunerea fibrelor în masa globulară ce reprezenta capul sugera în modul său grotesc o faţă de om. Silueta era orizontală. Rădăcini mai mici începuseră să se unească pe piept.

Asemănarea cu forma omenească era imperfecta. La vreo zece ţoli[1] -sub unul din genunchi, firişoarele ce alcătuiau piciorul se răsuceau înapoi.

Figurii îi lipsea piciorul stîng.

Concluzia era bătătoare la ochi. În agitaţia ce se stîrni în urma uimitoarei descoperiri, diverse acţiuni fură propuse, dar abandonate din lipsa celor capabili să le înfăptuiască. Şeriful puse capăt disputelor, ordonînd în calitate de custode legal al proprietăţii abandonate să fie scoasă rădăcina şi să se astupe groapa la loc.

Investigaţiile ulterioare au adus la lumină un fapt deosebit de semnificativ: doamna Harding nu-şi vizitase niciodată rudele din Iowa, care nici nu ştiau că ea ar fi intenţionat s-o facă.

Despre Robert Harding şi restul familiei nu se mai ştia nimic. Casa îşi păstrează proasta reputaţie, în schimb, iedera replantată e cea mai cuminte şi mai inofensivă plantă, la adăpostul căreia să-şi poată petrece o noapte plăcută orice persoană ca nervii slabi, în timp ce creierii îşi deapănă destăinuirile imemoriale, iar din depărtare, îi aprobă rîndunica de noapte.

---

[1] Aproximativ 25 centimetri.